

OverKophuizen – vooraankondiging

De subsidies voor OverKophuizen kunnen worden toegekend onder voorbehoud van de definitieve goedkeuring van het besluit van de Vlaamse Regering over de financiering van vernieuwend aanbod in de preventieve gezinsondersteuning, waarin deze subsidie wordt geregeld.

Waarover gaat de oproep concreet?

Deze oproep past in de structurele inbedding van de OverKophuizen zoals beoogd in het Vlaams regeerakkoord en in de beleidsnota 2019-2024 Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding en geeft uitvoering aan de acties met betrekking tot mentaal welzijn in het **relanceplan ‘Vlaamse veerkracht’** van de Vlaamse Regering. Op voorstel van de minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, Wouter Beke, wil de Vlaamse Regering hiermee investeren in het **welbevinden van jongeren**.

Opgroeien lanceert deze oproep voor de (verdere) ontwikkeling van **zestien OverKophuizen**. Geselecteerde initiatieven komen in aanmerking voor een jaarlijkse subsidie van **100.000 euro** per OverKophuis die wordt toegekend voor een duurtijd van **drie jaar**. Dit moet gezien worden als een tussenstap in een experimentele fase die na positieve evaluatie structureel en duurzaam verankerd kan worden.

Wat is een OverKophuis?

Een OverKophuis is een plek met **toegankelijke** en **geïntegreerde** activiteiten van vrije tijd en ondersteuning in een omgeving van vertrouwen en geborgenheid. Het gaat om een plek waar je als jongere een luisterend oor vindt en een beroep kan doen op ondersteuning op vlak van welbevinden zonder een label opgeplakt te krijgen.

Een OverKophuis is een toegankelijke ontmoetingsplek waar de doelstellingen van vrijetijdsbesteding, welbevinden en geestelijke gezondheidsbevordering gecombineerd worden waargemaakt. Deze aanpak sluit ook aan bij een buurtgerichte benadering van de zorg.

Jongeren mee aan het stuur

Participatie door jongeren is essentieel in een OverKophuis. De jongeren zitten mee aan het stuur. Ze worden actief betrokken en geven zelf mee vorm aan de dienstverlening. Het OverKophuis laat de jongere een actieve rol spelen en versterkt de jongere om op het vlak van mentaal welzijn ook zelf acties te ondernemen.

Vrije tijd en ontmoeting

Een OverKophuis is in de eerste plaats een plek waar het voor jongeren fijn vertoeven is. Het is een plek waar een jongere zich goed voelt. Er is ruimte voor **vrije tijd, ontspanning** en **ontmoeting** tussen jongeren.

De stap naar ondersteuning is kleiner als deze wordt binnengebracht op de plek waar jongeren samenkomen om hun vrije tijd te besteden ('vindplaatsen') dan wanneer aan jongeren wordt gevraagd om zich naar een zorgvoorziening te verplaatsen.

Informele ontmoeting en sociale verbinding gaan in een OverKophuis hand in hand met geestelijke gezondheidsbevordering en peer-to-peer-zorg.

Ondersteuning op vlak van mentaal welbevinden

Een OverKophuis is een plek waar je als jongere ongedwongen binnen en buiten kan lopen. Je kan er terecht voor een **goed gesprek** over welbevinden, weg van taboes en stigmatisering.

OverKopmedewerkers bieden **waakzame zorg**. Ze zijn alert voor zorg- en welzijnsissues van jongeren en reiken, vanuit een generalistische insteek, gepaste tools (ondersteuning) aan waarmee de jongere zelf aan de slag kan. De klemtoon ligt hierbij op het **versterken van mentaal welzijn** (zelfzorg, health literacy, veerkracht) om jongeren te versterken en hen zelf acties te laten ondernemen (zorgen voor zichzelf, zorg voor elkaar).

Ondersteuning op vlak van andere levensdomeinen

In een OverKophuis is ook ruimte voor ondersteuning op vlak van andere levensdomeinen. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om ondersteuning bij het zoeken naar een behoorlijke huisvesting, een gesprek over burgerparticipatie, het vinden van een geschikte opleiding of het ontwikkelen van de juiste vaardigheden bij de zoektocht naar werk.

In een OverKophuis bundelen diverse actoren krachten en middelen om zowel doelstellingen van preventieve gezinsondersteuning als de doelstellingen eigen aan andere beleidsdomeinen gecombineerd te realiseren, zoals bijvoorbeeld: jeugd, gelijke kansen en inburgering en integratie, onderwijs en vorming, werk en sociale economie en armoedebeleid.

Wie behoort tot de doelgroep van een OverKophuis?

Een OverKophuis richt zich tot alle jongeren, met bijzondere aandacht voor jongeren in een kwetsbare situatie.

Op welke doelstellingen zet je in?

De dienstverlening die door het OverKophuis en zijn netwerkpartners wordt georganiseerd, draagt bij tot het verwezenlijken van de doelstellingen rond preventieve gezinsondersteuning, minstens voor volgende opdrachten:

- 1° jongeren gepast ondersteunen op het vlak van mentaal welzijn;
- 2° voortbouwen op informele ontmoeting om ondersteunende sociale netwerken rond en sociale verbinding tussen jongeren te scheppen;
- 3° jongeren ondersteunen op het vlak van verschillende levensdomeinen met het oog op volwaardige participatie in de samenleving.

Hoe ziet de dienstverlening van OverKop eruit?

- 1° Je hebt een of meer fysieke locaties (OverKophuizen) waar **ontmoeting** tussen jongeren mogelijk is, waar er **vrijtijdsactiviteiten** worden georganiseerd en waar jongeren in een ongedwongen sfeer in gesprek kunnen gaan over hun **welbevinden**. Hiernaast is er in een OverKophuis ook ruimte om jongeren te ondersteunen op verschillende andere levensdomeinen.
- 2° Je biedt **kosteloze, toegankelijke en laagdrempelige ondersteuning** aan. Deze ondersteuning wordt geïntegreerd binnengebracht en sluit aan bij de behoeften en belangen van jongeren.
- 3° Je zet in op **acties** die **geestelijke gezondheidsbevordering** en het **bespreekbaar maken van mentaal welzijn** tot doel hebben.

Een van deze acties omvat ook het ontsluiten van online dienstverlening. Het is niet de bedoeling dat elke OverKopwerking apart een eigen online aanbod ontwikkelt, maar wel dat bestaande mogelijkheden voor online hulp (bijvoorbeeld fitinjehoofd.be, noknok.be, watwat.be of awel.be) actief worden bekendgemaakt.

- 4° Wanneer blijkt dat er nood is aan meer gespecialiseerde dienstverlening op het domein van mentaal welzijn of op de andere levensdomeinen die bijdragen tot actieve participatie aan de samenleving, schakel je actief bij. **Bijschakelen** wil zeggen dat een partner met specifiekere of meer gespecialiseerde competenties actief betrokken wordt om de gepaste ondersteuning te bieden. Deze ondersteuning situeert zich bij voorkeur onder hetzelfde dak of de doorverwijzing voelt voor de jongere minstens natuurlijk aan.

In welk werkingsgebied wordt OverKop gerealiseerd?

Je realiseert OverKop in [één van de volgende werkingsgebieden](#).

Er kan slechts één subsidie aan één aanvrager (zijnde een actor met rechtspersoonlijkheid zonder winstoogmerk) per werkingsgebied worden toegekend.

Deze werkingsgebieden komen overeen met de werkingsgebieden binnen één Gezin één Plan, die geënt zijn op de eerstelijnszones.

Waar wordt OverKop georganiseerd binnen het werkingsgebied?

Je organiseert op **minstens één fysieke locatie** binnen het werkingsgebied een OverKophuis, maar dat kunnen er dus ook meer zijn. Elke antenne kan de naam 'OverKophuis' dragen.

Het feit dat elk OverKophuis ingebed is in een eigen specifieke context biedt kansen om maximaal verbinding te maken met de leefwereld van jongeren.

Het aantal locaties en waar die zich bevinden, wordt onder andere bepaald op basis van de omgevingsanalyse die deel uitmaakt van het ondernemingsplan. Deze omgevingsanalyse houdt niet alleen rekening met demografische elementen, maar ook met onder meer de inbreng van lokale besturen en andere partners die mee een fysieke locatie zal bepalen.

Je gaat actief in gesprek met lokale besturen die belangstelling hebben voor een fysieke locatie in hun gemeente of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Welke partners maken minimaal deel uit van het OverKopnetwerk?

Het OverKophuis en minimaal de volgende netwerkpartners nemen gezamenlijke verantwoordelijkheid op om OverKop te ontwikkelen en uit te voeren:

- 1° De lokale besturen van de gemeenten waar zich een fysieke locatie voor de OverKopwerking bevindt. In het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad betrek je de Vlaamse Gemeenschapscommissie.**

Je gaat actief in gesprek met het lokaal bestuur dat belangstelling heeft voor een fysieke locatie in hun gemeente of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

- 2° Relevante partners op het vlak van jeugd(welzijns)werk, op vlak van geestelijke gezondheidsbevordering en -zorg en op vlak van onderwijs.**

Omdat een OverKophuis een plek moet zijn waar jongeren zich goed voelen, waar ze zich amuseren en waar ze elkaar kunnen ontmoeten, is het belangrijk om partners binnen het jeugd(welzijns)werk te betrekken in het OverKopnetwerk.

Wat de netwerkpartners binnen geestelijke gezondheidsbevordering en -zorg betreft, worden de Netwerken Geestelijke Gezondheid Kinderen en Jongeren betrokken. Ook de Netwerken Geestelijke Gezondheid Volwassenen of de CGG's kunnen een rol spelen binnen het OverKopnetwerk.

Wat de netwerkpartners binnen onderwijs betreft kan het bijvoorbeeld gaan om een school, een scholengemeenschap of een CLB.

- 3° Het samenwerkingsverband en de teamwerking één Gezin één Plan dat actief is binnen je werkingsgebied**

Door de samenwerking met één Gezin één Plan borgen wordt de link met de jeugdhulp geborgd.

- 4° Het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk (CAW)**

De samenwerking met het CAW (JAC) biedt onder meer kansen om voor jongvolwassenen ook in te zetten op de overgang naar volwassenheid.

Naast de samenwerking met bovenstaande verplichte partners kunnen uiteraard ook andere partnerschappen vorm krijgen binnen het netwerk van een OverKophuis. Het kan hier dan gaan om andere partners met expertise op het vlak van mentaal welzijn, geestelijke gezondheidsbevordering of -zorg. Ook actoren binnen het jeugdhulplandschap kunnen partners zijn, net als eender welke relevante partner die lokaal of regionaal actief is en in het concept past.

Het besluit bepaalt dat de OverKophuizen relevante partners moeten betrekken. Welke deze relevante partners precies zijn, is afhankelijk van de lokale realiteit en dynamiek binnen het werkingsgebied. Het is in de eerste plaats aan de initiatiefnemers om dit, vanuit hun beleidsvoerend vermogen, te concretiseren. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om een extra netwerk te creëren, maar wel om de relevante partners functioneel samen te brengen.

Werkingsprincipes van het OverKopnetwerk

Bij het organiseren van OverKop werken alle partners geïntegreerd samen volgens onderstaande werkingsprincipes. De engagementen tegenover deze werkingsprincipes spelen een belangrijke rol in de beoordeling van de aanvraag.

Werkingsprincipe 1: Geïntegreerd werken vanuit een gedeelde beoogde impact

Het fundament voor een geïntegreerde kwaliteitsvolle dienstverlening voor jongeren zijn gedeelde waarden en principes.

De netwerkpartners realiseren de doelstellingen vanuit een gedeelde beoogde impact vanuit het perspectief van de doelgroep: welke verandering wil je realiseren voor jongeren? De netwerkpartners bepalen hierbij ook de gewenste tussentijdse effecten. Impactgericht werken gaat over de wil om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken door doelen voor verandering te stellen en acties continu te evalueren.

Om jongeren kansrijk op te laten groeien en om het verschil te maken voor hen, is geïntegreerd en impactgericht werken noodzakelijk. Samenwerking tussen organisaties is een must om de dienstverlening beter af te stemmen op de behoeften van jongeren, om een geïntegreerde en toegankelijke dienstverlening uit te bouwen, en om complexe uitdagingen daadwerkelijk aan te pakken.

Organisaties vormen lokale samenwerkingsverbanden omdat ze elkaar nodig hebben. Ze slaan de handen in elkaar en werken vanuit een gedragen visie naar impact, naar verandering voor kinderen en gezinnen.

Werkingsprincipe 2: Inzetten op participatie

Participatie door jongeren is essentieel binnen de OverKopwerking. De werking en de activiteiten van het OverKophuis worden door de jongere zelf mee vormgegeven. Het OverKophuis laat de jongere daar een actieve rol in spelen en versterkt de jongere om op het vlak van mentaal welzijn ook zelf acties te ondernemen.

Luisteren naar de mening van jongeren (en van andere relevante partners) is belangrijk in alle stadia, van de planning tot de eigenlijke dienstverlening en de evaluatie, en wanneer wordt gedacht over mogelijke verbeteringen. Dit gaat verder dan het louter beluisteren, maar betekent ook het samen zoeken naar gedeelde waarden, gemeenschappelijk doelen en acties, en het creëren van een gezamenlijk verantwoordelijkheidsgevoel. Jongeren moeten daarom betrokken te worden bij de besluitvorming en de co-creatie van voorzieningen die voor hen van belang zijn.

Werkingsprincipe 3: Toegankelijkheid

De netwerkpartners zetten in op toegankelijkheid vanuit OverKop. Alle partners binnen het netwerk verzekeren dat hun dienstverlening bruikbaar, beschikbaar, betaalbaar, bereikbaar, bekend, begrijpbaar en betrouwbaar is voor alle jongeren.

Ondersteuning van lokale netwerken met betrekking tot de werkingsprincipes

Ter ondersteuning van lokale netwerken die aan de slag willen gaan met deze werkingsprincipes, werd vanuit Opgroeien/EXPOO een inspiratiepakket ontwikkeld: ***Samen lokaal verschil maken voor gezinnen, kinderen en jongeren.***

Je vindt deze wegwijzer [hier](#) terug. Binnen dit inspiratiepakket worden methodieken aangereikt om doelstellingen te realiseren vanuit een gedeelde beoogde impact. Het pakket is bedoeld voor lokale actoren en samenwerkingsverbanden die krachten willen bundelen om lokaal het verschil te maken.

Wat zijn de voorwaarden om een subsidie te kunnen aanvragen?

Om de subsidie voor een OverKophuis aan te kunnen vragen, moet je voldoen aan onderstaande voorwaarden:

- Je bent opgericht als een rechtspersoon zonder winstoogmerk;
- Je dient een ontvankelijke aanvraag en maakt hierbij gebruik van het aanvraagformulier dat Opgroeien ter beschikking stelt;
- Je maakt, samen met je netwerkpartners, een ondernemingsplan op en voegt dit bij de aanvraag;
- Je beschikt over een of meer fysieke locaties binnen je voorgestelde werkingsgebied waar de geïntegreerde werking voor jongeren plaatsvindt.

Subsidievoorwaarden bij de uitvoering van OverKop

Een gezond financieel beleid voeren is een belangrijke algemene kwaliteitsvoorwaarde omdat de volledige werking er mee van afhangt. Je bepaalt, vanuit je beleidsvoerend vermogen en integriteit, zelf welk financieel beleid je voert. Evident is in elk geval dat er een realistische begroting wordt opgemaakt, dat er een correcte boekhouding wordt gevoerd en dat je werkkapitaal, solvabiliteit en liquiditeit in het oog houdt.

Beleidsvoerend vermogen gaat over de mate waarin je in staat bent om een zelfstandig beleid te voeren, rekening houdend met de beschikbare beleidsruimte, met de eigen doelstellingen, met de specifieke context, en met de mate waarin de activiteiten van de verantwoordelijken en van de medewerkers op elkaar zijn afgestemd in functie van het realiseren van de doelstellingen. De beleidsruimte wordt mede bepaald door de geldende regelgeving. Zo zal je minder beleidsruimte hebben bij strikte regelgeving ('detailregelgeving') dan bij doelregelgeving.

De integriteit betreft het naleven van geldende normen en waarden, minstens in de omgang met jongeren en medewerkers, met specifieke aandacht voor het positief omgaan met diversiteit en het voorkomen van en gepast reageren op discriminatie en grensoverschrijdend gedrag. Daarbij moet je als basisvoorziening redelijke inspanningen leveren op het vlak van het diversiteitsbeleid en de niet-discriminatieregeling. Dat kan bijvoorbeeld door het aanpassen van infrastructuur voor jongeren met een specifieke

zorgbehoefte, of het voorzien van een aangepaste communicatie ten aanzien van bepaalde jongeren. Verder spreekt het vanzelf dat het niet gepast is om bepaalde handelingen of activiteiten met kinderen of jongeren te doen die maatschappelijk onverantwoord worden geacht (bijvoorbeeld kinderen een tik geven of confronteren met racistische uitspraken) en dat men te allen tijde de rechten van het kind en de jongere respecteert.

Uitwerking van een ondernemingsplan

Bij het indienen van je aanvraag maak je **samen met je netwerkpartners** een ondernemingsplan op. Dit ondernemingsplan maakt deel uit van de aanvraag en zal de basis vormen van de **inhoudelijke beoordeling** van je aanvraag.

Het aantal locaties en waar die zich bevinden, wordt onder andere bepaald op basis van de omgevingsanalyse die deel uitmaakt van het ondernemingsplan.

Volgende aspecten moeten aan bod komen in het ondernemingsplan:

1. Omgevingsanalyse

Je maakt, samen met je netwerkpartners waarmee je de doelstellingen wil realiseren, een omgevingsanalyse op waarbij ook de behoeften binnen het werkingsgebied worden beschreven.

Het gezamenlijk zicht krijgen op de context en de prioritaire uitdagingen of behoeften van de doelgroep is de eerste stap: voor wie en waarom doe je dit? De jongeren staan hierbij centraal.

De aanvraag bevat een startversie van de omgevingsanalyse die zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens bevat (sterktes en hiaten). Je houdt hierbij rekening met onder meer de inbreng van lokale besturen en andere partners.

Ter ondersteuning hierbij kan je een beroep doen op het inspiratiepakket van Opgroeien/EXPOO: [Samen lokaal verschil maken voor gezinnen, kinderen en jongeren](#).

2. Plan van aanpak

In je ondernemingsplan beschrijf je de **beoogde impact en langetermijndoelstellingen van je OverKopproject**. Het ondernemingsplan bevat een beknopte beschrijving van de impact die je samen met je netwerkpartners wil bereiken met het OverKophuis en met een (meer) geïntegreerde samenwerking.

Je omschrijft beknopt wat je wil bereiken met het netwerk door meer geïntegreerd te gaan samenwerken. Wat is de meerwaarde ten opzichte van de huidige situatie? Welke verandering wil je teweegbrengen voor de jongeren binnen je werkingsgebied? Hoe wil je dit als netwerk bereiken met aandacht voor de materiële en immateriële behoeften van jongeren. Motiveer ook waarom je denkt dat jullie aanpak tegemoet zal komen aan de behoeften van de doelgroep.

Het bevat ook een **eerste inschatting van het bijbehorende tijdpad**.

Hiernaast wordt ook een overzicht opgenomen van de **netwerkpartners** die zich willen engageren. Ook de concrete rol die ze zullen opnemen en welke inbreng (financieel, materieel, personeel, ...) ze zullen doen om het OverKophuis mee vorm en inhoud te geven, wordt opgenomen in het overzicht.

Hoe en wanneer wordt de subsidie uitbetaald en welke rapportering moet je bezorgen?

Na een positieve beslissing wordt een eerste voorschot, zijnde 80% van het subsidiebedrag, binnen de eerste maand uitbetaald. Hierbij wordt het subsidiebedrag dat toegekend zou worden voor een volledig jaar, verminderd in evenredigheid met de werkelijke duur.

Nadien ontvang je telkens op het einde van het eerste kwartaal van het volgend jaar een voorschot van 80% van het subsidiebedrag.

Op vraag van Opgroeien bezorg je een **jaarlijkse inhoudelijke en financiële rapportering**. Je gebruikt hiervoor de standaardformulieren die Opgroeien ter beschikking stelt. Het gaat hier over een rapportering over de aanwending van de subsidie, en over de samenwerking en de werkzaamheden. Na de verwerking van onderstaande rapportering wordt het saldo al dan niet volledig uitbetaald.

In het laatste werkingsjaar van de subsidie bezorg je een **definitieve inhoudelijke voortgangsrapportage** aan Opgroeien, die minimaal een overzicht bevat van de verwezenlijking van de doelstellingen, en een actueel zicht op het ondernemingsplan en op de dienstverlening.

Wat wordt er verwacht na de positieve beslissing tot toekenning van de subsidie?

1) Het merk OverKop

Enkel wie vanuit Opgroeien een subsidie voor een OverKophuis ontvangt, kan de benaming 'OverKophuis' gebruiken. De benaming 'OverKophuis' en het bijhorende logo mogen slechts gebruikt worden als de dienstverlening en de samenwerking tussen de betrokken actoren beantwoorden aan alle voorwaarden, vermeld in het besluit van de Vlaamse Regering en in deze oproep.

Dit heeft tot gevolg dat er geen 'OverKophuizen' (meer) kunnen bestaan buiten Opgroeien om. Het gebruik van het merk 'OverKop' zal hierdoor onlosmakelijk verbonden zijn met de subsidievoorwaarden en bepalingen die vastgelegd worden in het besluit en in de oproep.

2) Deelnemen aan ondersteuningstraject

Opgroeien verwacht van de OverKophuizen dat ze actief deelnemen aan een overkoepelend lerend netwerk van OverKophuizen. Er wordt gezocht naar verbinding tussen de OverKophuizen, met respect voor de eigenheid van ieder OverKophuis.

Deze subsidie heeft niet alleen het voortbestaan van de werking van bestaande initiatieven tot doel, maar wil hen ook verder laten ontwikkelen en prikkelen om verder te ondernemen op vlak van mentaal welzijn voor jongeren. De bestaande initiatieven worden in die zin als pioniers naar voren geschoven. Ze moeten een inspiratiebron vormen voor toekomstige initiatieven en een voorbeeld zijn van een toegankelijke ontmoetingsplek waar men vrijetijdsbesteding, welbevinden en geestelijke gezondheidsbevordering gecombineerd kan waarmaken.

Meer informatie hierover volgt later.

3) Verder verfijnen van het ondernemingsplan

Na een positieve beslissing heb je tijd om het OverKophuis op te starten en vorm te geven. Opgroeien verwacht dat je OverKop binnen minstens één fysieke locatie opstart in de loop van 2021. In het ondernemingsplan werk je hiervoor al een eerste tijdspad uit.

Het is belangrijk dat alle partners in het lokaal netwerk in blijven zetten op geïntegreerd werken met het oog op het realiseren van de doelstellingen. Dit is een continu proces dat als subsidievoorwaarde gedurende de hele termijn van toepassing is.

Elke actor in het netwerk, individueel of als organisatie, heeft troeven die mee ingezet worden in functie van een geïntegreerd coherent verhaal. Dit geïntegreerd verhaal mogelijk maken, vergt van alle partners inspanningen in een continu proces van wederzijdse feedback, samen opvolgen en bijsturen in functie van de behoeften die in die buurt leven. Centraal staat ook het inzetten op de actieve betrokkenheid van de jongeren.

4) Zelfevaluatie traject

De partners binnen het lokaal netwerk zetten in op zelfevaluatie door de impact te meten en in te schatten. Ze documenteren, monitoren en evalueren. Ze leren uit hun ervaringen en vergroten zo de kwaliteit en de langetermijneffecten van hun acties en diensten. Ze kijken kritisch naar hun keuzes, hun manier van werken en hun resultaten. Ze leren uit wat goed gaat maar ook uit hun fouten. Ze willen hun kwantitatieve en kwalitatieve impact inzichtelijk maken, systematisch opvolgen en bijsturen.

Timing

December 2020	Vooraankondiging
Januari/februari 2021	Openstellen oproep
31 maart 2021	Deadline indienen subsidieaanvraag
Ten laatste op 30 april 2021	Beslissing subsidieaanvraag
1 mei 2021	Start subsidieperiode

Vragen?

Met vragen over deze oproep kan je terecht bij overkop@opgroeien.be.